

Barbara Hensel-Moszczyńska

Dane do uproszczonej i skróconej genealogii Tepperów-Fergus(s)onów

Almanach Muzealny 7, 65-72

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DANE DO UPROSZCZONEJ I SKRÓCONEJ GENEALOGII TEPPERÓW-FERGUS(S)ONÓW

Piotr Tepper (11 X 1702, Poznań – zmarł przed 8 V 1790, Warszawa), kupiec i bankier, przewodniczący zboru luterńskiego, bezdzietny, syn Piotra Teppera, kuśnierza, i Katarzyny Polcynówny, późniejszej Fogielzankowej (?), zmarłych przed 1714 rokiem w Poznaniu¹, żonaty z Ludwiką Elżbietą Sauter, czynny zawodowo w Warszawie około 1726 roku (rachunki z jego podpisem jako buchaltera firmy Valentin et Pelisson²), od 1741 roku współwłaściciel firmy Valentin et Tepper, w latach 1744–1763 Tepper et Röbling, po 1763 pod nazwą Tepper³. Rok po śmierci żony (10 VI 1767) adoptował siostrzeńca Piotra z Fergus(son)ów, któremu z czasem przekazał prowadzenie interesów. Wpisany razem z siostrzeńcem do Album Civium Starej Warszawy w 1776 roku. Pochowany w Warszawie na cmentarzu ewangelicko-augsburskim.

Ludwika Elżbieta z domu Sauter (17 X 1700, Wrocław – V 1766, Warszawa), córka kupca wrocławskiego, bezdzietna, zamężna z Piotrem Tepperem, rodzeństwo, na podstawie testamentu Piotra Teppera: Dawid Sauter, major regimentu pieszego gwardii, Henrietta Urszula Valentin, wdowa po Piotrze Valentin (Gdańsk), Maria Karolina Kirchenpauf, Małgorzata Dorota Scholc lub Schulz⁴ (Krosno), lub Schultz⁵, Krystyna Eleonora Sauter (Gdańsk).

Wilhelm (William) Fergus(son) (1685, Inverurie – około 1733, Poznań), syn Waltera (zmarł w 1728 roku, Inverurie, Szkocja) i Margareth Panton (Szkocja), kupiec w początkach XVIII wieku, (w 1703 roku?) opuścił Szkocję z młodszym bratem Jerzym (1700 – przed 1779), osiadł w Poznaniu (prawa miasta Poznania otrzymał w 1713 roku) i ożenił się z siostrą przyszłego kupca i bankiera

1 M. Wicherkiewiczowa, s. 495, jeśli inwentarz kuśnierza Piotra Teppera spisany 11 VI 1712 dotyczy ojca interesującego nas Piotra, to zmarł on już przed 1706 r., por. *Inwentarze mieszczańskie z wieku XVIII z ksiąg miejskich i grodzkich Poznania z lat 1700–1758*, t. I, s. 123.

2 Jacques Pelisson i Pierre Valentin, ewangelicy reformowani podpisali się pod zawartym w Warszawie w 1729 roku porozumieniem między luteranami i reformowanymi; por. W. Kriegseisen, *Ewangelicy warszawscy w epoce saskiej*, „Rocznik Warszawski”, t. 28 (2000), s. 26–27.

3 W. Kornatowski, s. 13

4 Scholc lub Schulc, zapis nazwiska w: AGAD MK 291, s. 289, mkf 2199.

5 Takí zapis nazwiska wg wypisu z Biblii, matka chrzestna Elżbiety, późniejszej Schultz.

warszawskiego Piotra Teppera, Katarzyną Concordią, 14 kwietnia 1714 roku w Poznaniu. Mieli sześćoro dzieci: trzech synów i trzy córki. Wszystkie córki zmarły przed 1779⁶, dwie ostatnie nie wyszły za mąż, najstarsza, Anna Katarzyna, zamężna z Janem Saupe⁷, aptekarzem z Poznania. Najstarszy z synów, Wawrzyniec Fergus(s)on⁸ (około 1716 – przed 1779, Poznań ?), drugi Wilhelm (po 1716, Poznań – po 1779, Wrocław), osiedlił się we Wrocławiu, trzeci Piotr Tepper-Fergus(s)on, adoptowany przez Piotra Teppera, bankier warszawski.

Walter Ferguson (1714–1797), syn Jamesa Fergusona (1681–1753), najstarszego syna Waltera (zmarł 1728), i Isobel Scott. Gościł w Edynburgu Piotra Teppera z Fergus(s)onów w sierpniu 1780 roku i jego syna Filipa Bernarda w 1786 roku, pisarz (adwokat) w Edynburgu; ożeniony w latach 1759–1768 z wdową po „panie Middrington”, następnie (przed 1786) z siostrą lorda Swintona; ostatni właściciel dawnej rodzinnej posiadłości w Inverurie; zmarł bezpotomnie, otrzymane od Filipiny Tepper-Fergus(s)on portrety rodzinne trafiły do jednej z jego siostr, Janet, ożenionej z Robertem Lockiem, matki admirała Waltera Locka.

James Ferguson (1723–1793), brat Waltera (1714–1797), kapitan Brytyjskiej Królewskiej Marynarki Wojennej, od 1784 zarządca szpitala Greenwich, korespondował z Piotrem Tepperem-Fergusonem.

Anthony Ferguson (urodzony 1730), brat Waltera (1714–1797), bankier, następnie zatrudniony w urzędzie ceł, korespondował z Piotrem Fergus(s)onem-Tepperem.

Karol Fergus(s)on (około 1767–1794), syn Wilhelma (po 1716 – po 1781), bratanek Piotra Teppera z Fergus(s)onów przybył do Warszawy w 1779 roku, do domu Tepperów, przez pewien czas w służbie rosyjskiej⁹, aresztowany i oskarżony o szpiegostwo podczas insurekcji kościuszkowskiej i skazany na śmierć¹⁰.

Jerzy (George) Ferguson(s)on (1700, Inverurie – przed 1779, Lublin), w latach 1733–1739 komisant firmy (Jacques) Pelisson et (Pierre) Valentin w Lublinie, dzieci: „córka zamężna z polskim szlachcicem i syn mieszkający we Wrocławiu pozostający w służbie Jegomości Króla Prus”¹¹.

6 List Piotra Teppera z Fergus(s)onów do Waltera Fergus(s)ona z 31 VII 1779 r.

7 (11) Anna Katarzyna Fergus(s)onowa, wdowa po aptekarzu Janie Saupe, zmarła przed 25 IX 1754; por. *Inwentarze mieszczańskie z wieku XVIII z ksiąg miejskich i grodzkich Poznania*, t. I z lat 1700–1758, s. 391n.

8 Por. *Inwentarze mieszczańskie...*, inwentarz pośmiertny złotnika (12) Wilhelma Fergussona, zmarłego przed 3 VII 1754.

9 W. Kornatowski, *Kryzys bankowy...*, s. 11.

10 Pamiętniki Ludwika Wilhelma, PICT 3420.

11 List Piotra Teppera, j.w.

Piotr Fergus(son)-Tepper vel Tepper z Fergusonów vel Tepper (19 kwietnia 1732, ochrzczony 27 lipca 1732, Poznań – 26 kwietnia 1794¹², Warszawa, w wyniku ran odniesionych 17 kwietnia¹³ lub 18 kwietnia¹⁴), od 1744 roku w Warszawie pod opieką Piotra Teppera, adoptowany przez niego 10 kwietnia 1768, ożeniony 29 czerwca 1761¹⁵ z Marią Filipiną Valentin de Hauterive, najbogatszy bankier XVIII-wiecznej Warszawy, zbankrutował w 1793 roku.

Maria Filipina, urodzona Valentin de Hauterive, Tepper-Fergus(son) (1739, Warszawa – 1792, Warszawa) z hugenotów francuskich, córka (Pierre'a) Piotra Valentin (przypuszczalnie tożsamego ze współnikiem Piotra Teppera starszego) i Henryki Urszuli Valentin, siostry Ludwika Elżbiety Tepper z domu Sauter¹⁶; obie wystąpiły jako matki chrzestne jej najstarszej córki, Henryki Katarzyny (por. niżej). Żona Piotra Teppera z Fergus(son)ów. Matka 14 dzieci, z których czwórka zmarła we wczesnym dzieciństwie.

Henryka (Henrietta) Katarzyna Arndt, urodzona Fergus(son)-Tepper (24 maja 1763, Warszawa, chrzest 29 maja w kościele Świętego Jana – 3 marca 1834, Warszawa ?), od 13 stycznia 1780 żona Wilhelma Augusta Arndta, cztery córki, m.in. (19) Filipina Joanna Arndt (1781, Warszawa – 1845, Berlin), która w 1800 roku w Warszawie poślubiła Carla Heinricha von Tauentzien (1766–1807), brata pruskiego generała, Bogislava von Tauentzien (1760–1824), i miała dwóch synów, m.in. (20) Paweł Dawid, zmarł w 1849 roku w Dołhobyczowie, powiat hrubieszowski, mając lat 56 (czyli urodzony w 1793 roku), syn Dawida¹⁷ Arndta, bankiera warszawskiego. Wypis z Biblii: „Henrietta Katarzyna urodzona 24 maja 1763 roku przed południem około godziny 10.00, ochrzczona 29 maja w kościele parafialnym Świętego Jana. Rodzice chrzestni: Henrietta Urszula Valentin, urodzona Sauter, zamiast niej Elisabetha Tepper, urodzona Sauter, i Piotr Tepper”.

Karolina (Charlotta) Róża (Rozalia), primo voto Axt, secundo voto Miłaszewicz, z domu Fergus(son)-Tepper (4 lipca 1764, Warszawa – 1785, Kijów),

12 Datę 27 IV podaje „Gazeta powstania Polski” nr 5, por. K. Estreicher, *Bibliografia polska*, s. 100

13 Pamiętniki Ludwika Wilhelma, rozdz. V, PICT 3149.

14 W. Tokarz, *Insurekcja Warszawska (17 i 18 kwietnia 1794 r.)*, Lwów, s. 123, 254, M.I. Kwiatkowska, M. Kwiatkowski, *Pałac pod Czterema Wiatrami*, Warszawa 1984, s. 45.

15 W wywodzie szlactwa podany został 1762, w odpisanej korespondencji 1761 rok.

16 por. AGAD MK 234, testament Piotra Teppera.

17 Imię przypuszczalnie zostało pomyłone, winno być Wilhelma Augusta; por. A.T. Tyszka, *Nekrologi „Kurierza Warszawskiego”*, t. II, 1846–1849, s. 225, nekrolog 7739.

po 25 stycznia 1780 żona rezydenta pruskiego Josefa von Axt¹⁸, następnie majora Miłaszewicza¹⁹.

Zmarła od uderzenia piorunem. Wypis z Biblii: „Karolina Róża urodzona 4 lipca 1764 przed południem, ok. 5 godziny rano, ochrzczona 8 maja w kościele parafialnym Świętego Jana. Rodzice chrzestni: [Maria] Karolina Kirchbauer [Kirchenpauf²⁰] urodzona Sauter i Dawid Sauter”.

Elżbieta Dorota Schultz z domu Fergus(s)on-Tepper (8 sierpnia 1765, Warszawa – 18 czerwca 1850, Krzywin na Wołyniu²¹), od 14 października 1783 roku żona Karola Schultza (22 maja 1752, Poznań – 30 maja 1796, Warszawa)²², współpracownika, a następnie współnika Piotra Teppera z Fergus(s)onów, bankiera; inwestowała w nieruchomości, wraz ze szwagrami Arndtem i bratem żony Piotrem Karolem prowadził handel sukieny. W nekrologu napisano o niej jako wdowie po „baronie Karolu, bankierze warszawskim, niegdyś właścicielu 70 domów przez siebie zbudowanych i pałacu nr 739 na Tłumackiem (gdzie galeria obrazów Ossolińskich), jedna z córek Piotra Teppera-Fergus(s)ona, bankiera warszawskiego, dziedzica Raszyńska i innych włości; zmarła 18 czerwca 1850 roku w Krzywiniu na Wołyniu, wsi dziedzicznej Władysława księcia Jabłonowskiego²³, żyła lat 94²⁴”. Wypis z Biblii: „Elżbieta Dorota urodzona 8 sierpnia 1765 trzy godziny po północy, ochrzczona 18 sierpnia w kościele parafialnym Świętego Jana w Warszawie. Rodzice chrzestni: Elisabetha Tepper urodzona Sauter, Gédéon Benoit²⁵, Dorothee Schultz urodzona Sauter, Thomas Reid²⁶”.

Piotr Karol Fergus(s)on-Tepper (6 sierpnia 1766, Warszawa – 17 kwietnia 1817, Bavilliers, Francja), bankier; po trzyletniej edukacji na Akademii Karola Eugeniusza w Stuttgarcie, w latach 1781–1783, uczył się bankierstwa w Hamburgu, ożeniony z Marie Henriette Boué²⁷ dnia 1 września 1790 roku w Hamburgu. Jedynym ich synem był Piotr Karol junior, urodzony w Warszawie 19 marca

18 List Piotra Teppera z Fergus(s)onów z dnia 25 I 1780 do (26) Waltera Fergusona.

19 Pamiętniki (27) Ludwika Wilhelma księga I, por. Estreicher, *Bibliografia polska*, t. XVII, Kraków 1899, s. 323: *Gral M.X. Mowa pogrzebowa przy trumnie Śp.P. Majorowy Rozalii Milaszowiczowoy urodzoney Fergusson Tepper miana d. 16 lipca 1785 przez X. M[artina?] Grala, w Warszawie w drukarni Gröllowskiej; też w wersji niem.: Grah! M. X. Leichen-Rede bei dem Sarge der T. P. Frau Majorin Rosalia von Milaszewicz geborne Ferguson Tepper gehalten am 16. Julii 1785. von Herrn M. Grah! Prediger bei der evangelischen Gemeinde in Kiow.*

20 W takim brzmieniu zapisano nazwisko w: MK nr 234 s. 289.

21 por. A.T. Tysza (oprac.), *Nekrologi „Kuriera Warszawskiego” 1821–1939*, t. II, s. 264, nekrolog 8178.

22 Biogram oprac. W. Kriegseisen, PSB, t. XXXVI/1, s. 30–31.

23 Władysław Jabłonowski z Jabłonowa (1818–1875), właściciel m.in. kamienicy przy Nowym Świecie 51 (nr hip. 1253; por. <http://www.sejm-wielki.pl/b/8.192.224>, Taryfa Warszawy z 1852; por. <http://warszawa.hostil.pl/Zeszyt1.html>).

24 Błędnie określony wiek zmarłej, faktycznie żyła 85 lat.

25 Sekretarz poselstwa pruskiego.

26 Thomas Reid (1710–1796), szkocki filozof.

27 2 IX 1807.

1792 – od jego spadkobierców muzeum otrzymało fotografie cyfrowe pamiętników Ludwika Wilhelma i odpisy korespondencji ze szkockimi Fergusonami. Pracował w banku ojcowskim i prowadził interesy wspólnie z Arndtem i Schulzem, w tym okresie często podróżował, między innymi dłuższy czas przebywał w Anglii. 14 maja 1792 roku ojciec wyznaczył go swym głównym spadkobiercą i głową rodziny, pełnił też w tym czasie, prawdopodobnie honorową, funkcję komisarza cywilno-wojskowego ziemi warszawskiej²⁸. W sprawie banku jeździł do Petersburga w 1793 roku. Z Warszawy wyjechał w 1794 roku razem z rodziną, już po śmierci ojca. Następnie czynny w Hamburgu, Kopenhadze i Paryżu (po 1807). Wypis z Biblii: „Rodzice chrzestni: Piotr Tepper, Karolina Kirchbauer lub Kirchenpauf²⁹ urodzona Sauter”.

Filip Bernard (Kajetan) Fergus(son)-Tepper (7 sierpnia 1767, Warszawa – 1829, Warszawa), oficer rosyjski; ukończył edukację w 1786 roku. Kształcił się w Akademii Wojskowej Karola Eugeniusza w Stuttgarcie (trzy lata) i na uniwersytecie w Strasburgu (trzy lata). Jeszcze jako dziecko (w liście z 3 sierpnia 1780 roku o fakcie tym napisał szkocki wuj do krewnej) został umieszczony jako oficer w regimencie Ismajłowa w Gwardii Cesarzowej Rosji. Po zakończeniu studiów i dziesięciomiesięcznym pobycie u krewnych w Szkocji służył w Jassach³⁰. Lecz w 1792 roku był w Warszawie, gdyż własnoręcznie podpisał testament. Nie jest jasne, czy to on, czy Piotr Karol został oskarżony o szpiegostwo i aresztowany z Karolem Fergus(sonem)³¹. Wiktor Kornatowski podał informację, że pomimo postanowienia komisji tepperowskiej o zatrzymaniu Filipa Teppera i jego syna, w końcu 1793 roku wyjechał za granicę³², natomiast w pamiętnikach Ludwika Wilhelma nie ma żadnej wzmianki, jakoby Filip miał syna. Niemcewicz i Kościuszko spotkali Filipa w Bristolu wiosną 1797 roku. Tylko on mógł być „Tepperem, synem bankiera warszawskiego, oficerem w zagranicznym pułku w służbie angielskiej”³³. Następnie przebywał w Warszawie. Pracował w kancelarii wielkiego księcia Konstantego. Zmarł jako radca kolegiálny. Pochowany w Warszawie na cmentarzu ewangelicko-reformowanym. Wypis z Biblii: „Rodzice chrzestni: Bernard Mauduy z Lipska i Elisabeth Poppelmann³⁴”.

28 AGAD, MK 291 f. 186, mkf 2199, testament Piotra Teppera z Fergus(son)ów.

29 Taki zapis w MK 234, s. 289, mkf 2141.

30 W. Kornatowski, *Kryzys bankowy...*, s. 18.

31 J.w.

32 W. Kornatowski, *Kryzys bankowy...*, s. 111.

33 J.U. Niemcewicz, *Pamiętniki czasów moich*, Warszawa 1957, t. II, s. 210.

34 Elisabeth urodzona Hiche, żona Carla Friedricha Pöppelmana (1697–1750), architektka i generała wojsk saskich, jego pogrzeb był pierwszym w Warszawie publicznym pogrzebem luteranina; por. http://de.wikipedia.org/wiki/Carl_Friedrich_P%C3%B6ppelmann; E. Szulc, *Cmentarze ewangelickie w Warszawie: Cmentarz Ewangelicko-Augsburski, Cmentarz Ewangelicko-Reformowany w Warszawie*, Warszawa 1989, s. 135.

Ludwik Wilhelm Fergus(s)on-Tepper (10 grudnia 1768, Warszawa – 1838, Paryż), doktor prawa, muzyk amator, kompozytor³⁵, nauczyciel muzyki na carskim dworze w Petersburgu, nauczyciel śpiewu chóralnego w cesarskim liceum w Carskim Siole, autor pamiętników; dysertację doktorską obronił na uniwersytecie strasburskim 8 maja 1789 roku, sekretarz polskich misji dyplomatycznych do Madrytu (listopad 1790–1791) i do Drezna (listopad 1791–marzec 1792), krótko zatrudniony w kantorze ojcowskiego banku, w czerwcu 1793 roku opuścił Polskę; następnie przebywał w Strasburgu, Wiedniu, Hamburgu, w latach 1797–1819 w Petersburgu, i Carskim Siole. Przez kilka lat podróżował po Europie. Do Petersburga powrócił w 1823 roku by uregulować sprawy spadkowe po zmarłej żonie i w 1824 roku opuścił na zawsze, udając się przez Warszawę do Paryża; dwukrotnie żonaty: w lutym 1802 roku z Jeanne Henriette z domu Severin (zmarła 1823, Drezno), córką bankiera w Petersburgu i Adèle Canel (około 1788 – ?) w sierpniu 1824. Wypis z Biblii: „Rodzice chrzestni: pułkownik von Lettau³⁶ i panna Maria Anna Poppelmann³⁷. Wypis z Biblii: Maria Krystyna Fergus(s)on-Tepper urodzona 3 listopada 1770, ochrzczona 11 listopada (rodzice chrzestni nie zostali podani)“.

Daniel Fryderyk Fergus(s)on-Tepper urodzony (14 lipca 1772 – 22 czerwca 1805), w latach 1786–1790 przebywał w Strasburgu, mieszkał na pensji pana Breu, tej samej, co starsi bracia. Od połowy 1790 roku w Warszawie. Cierpiał na epilepsję. Po śmierci ojca, jako niedoświadczony, pod opieką Kosiorowskiego³⁸. Wypis z Biblii: „Rodzice chrzestni: pułkownik Mariusz Żeleński³⁹ i madame Marie Ollier⁴⁰, Frederic Cabrit⁴¹ (Kabryt) i Eleonore Zernitz⁴² z Drezna“. Wypis z Biblii: „Filipina Petronowna⁴³ Fergus(s)on-Tepper urodzona 30 grudnia 1773, ochrzczona 7 stycznia 1774. Rodzice chrzestni: Piotr Tepper i Karolina Petronowna Tepper. Zmarła 22 stycznia 1775“.

Anna Małgorzata, primo voto Wołodkowicz, secundo voto Worcell, z domu Fergus(s)on-Tepper (1 sierpnia 1775, Warszawa – po 1824), wyszła za mąż

35 por. http://ora-web.swkk.de/digimo_online/digimo.entry?source=digimo.Sammelband&a_id=2565; http://en.wikipedia.org/wiki/Ludwig-Wilhelm_Tepper_de_Ferguson

36 Następnie generał gwardii wojsk koronnych.

37 Córka Carla Friedricha i Elisabeth Poppelmann.

38 Pamiętniki Ludwika Wilhelma, ks. I i III; W. Kornatowski, *Kryzys bankowy...*, s. 18.

39 Rodzina Żeleńskich, kalwini, pełniła wiodącą rolę we władzach Jenoty Małopolskiej; por. W. Kriegerseisen, *Evangelicy polscy i litewscy w epoce saskiej (1696–1763)*, Warszawa 1996, s. 58, 61–62.

40 Marie Ollier była żoną Issaca Olliera (ok. 1718–1790), bankiera, właściciela pałacu przy Nowym Świecie, ob. nr 9, luteranina.

41 Fryderyk Kabryt (1745, Królewiec – 1801, Warszawa), bankier warszawski, właściciel ogrodu rozrywki wzorowanego na londyńskim Vauxhall – stąd Foksal, udzielał kredytu m.in. Stanisławowi Augustowi, jego bank zbankrutował wraz z Tepperowskim w 1793.

42 Pianistka, uczyła Ludwika Wilhelma muzyki; por. księga I.

43 Zapis z podaniem ożestwa związany przypuszczalnie z nadaniem w tymże roku przez carycę Katarzynę II tytułu barona Piotrowi Tepperowi z Fergus(s)onów.

29 czerwca 1792 roku za Jana Henryka Wołodkowicza (1765–1825), rotmistrza kawalerii wojsk litewskich, właściciela majątków na Litwie, późniejszego uczestnika insurrekcji kościuszkowskiej; po upadku powstania na emigracji, generała napoleońskiego; opuszczona przez męża, około 1796 roku wyszła za mąż za Stanisława Grzegorza Worcella, byłego podstolego litewskiego i szambelana królewskiego, marszałka guberni litewskiej (1805). Miała trzech synów: Józefa Wołodkowicza (zmarł 1812, Wilno), ucznia Liceum Krzemienieckiego, następnie adiutanta generała Józefa Zajączka; Stanisława Gabriela Worcella (około 1799–1857), działacza politycznego, uczestnika powstania listopadowego, odznaczonego srebrnym krzyżem *Virtuti Militari*, po upadku powstania na emigracji; Aleksandra Worcella, zmarłego w dzieciństwie. Pamiętnikarz Jan Duklan Ochocki pisał o Annie Małgorzacie: „...miała cnoty nagradzające sownie brak piękności, wychowanie wyborne, rozum wielki i uprzejmość dla wszystkich niewyczerpaną⁴⁴. Wypis z Biblii: „Rodzice chrzestni: Grabath sekretarz z Gdańska, pani szambelanowa Steinhauser⁴⁵”.

Izabela Teresa Kamińska z domu Fergus(son)-Tepper (11 sierpnia 1778, Warszawa – po 1824), wyszła za mąż za Kami(e)ńskiego, bogatego obywatela i gubernatora na Białej Rusi (Litwa, Wołyń), miała synów, którzy byli oficerami w wojsku rosyjskim stacjonującym w Warszawie (Pułk Litewski?), po separacji z mężem mieszkała w Rzymie: „Za młodu bardzo sławna piękność, stąd też nieporozumienia z mężem jej powstały, który ją zupełnie opuścił. [...] Młodzież polska prawie wszystka u niej bywała. Później, po śmierci męża, powróciła do swych dóbr⁴⁶. Podarowała w Rzymie Hechlowi swój portret wykonany w ołówku przez [Franciszka] Pfanhausera (1797–1865) – obecnie razem z pamiętnikiem Fryderyka Hechla w Archiwum AU i PAN w Krakowie. Wypis z Biblii: „Rodzice chrzestni: ambasador cesarski baron Redwitzky, księżniczka Lubomirska urodzona Czartoryska⁴⁷, von Bertouch, ambasador Danii, hrabina Potocka urodzona Ossolińska, hetmanowa koronna⁴⁸”. Wypis z Biblii: „Ludwik Piotr urodzony 27 stycznia 1777, zmarł 9 października 1778. Rodzice chrzestni: Blanchot, rezydent z Berlina, panna Ollier⁴⁹, Piotr Tepper i Pani Ragge⁵⁰”.

44 B. Limanowski, *Stanisław Worcell. Życiorys*, 1910, s. 4.

45 Jan Beniamin Steinhauser (1692–1767) związany z dworami Augusta II, Augusta III i Stanisława Augusta.

46 Fryderyk Hechel, *Człowiek taki jakim był. Pamiętnik Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Kraków 1939, t. I, s. 82–83, reprodukcja portretu Izabeli Teresy.

47 Izabela Lubomirska (1733[36]–1812), żona marszałka wielkiego koronnego Stanisława Lubomirskiego.

48 Anna Teresa z Ossolińskich (1746–1802), żona Józefa Potockiego, krajczego, a nie hetmana koronnego, matka Jana Potockiego, autora m.in. *Pamiętnika znalezionej w Saragossie*.

49 Przypuszczalnie córka Isaaka Olliera.

50 Przypuszczalnie Anna, żona Jakuba Ragge (1720, Elbląg – po 1794), przewodniczącego zboru luterańskiego po Piotrze Tepperze, wraz z tymże i Isaakiem Ollierem autorem memoriału z 15 XI 1775 o dopuszczeniu akatolików do prawa miejskiego zgodnie z postanowieniami z 1768 roku.

Otto Walter Fergus(s)on-Tepper (3 listopada 1779–1797, Altona pod Hamburgiem), po śmierci ojca przebywał pod opieką brata, utopił się podczas przejażdżki łódką po jeziorze (próbował udzielić pomocy tonącemu przyjacielowi)⁵¹. Wypis z Biblii: „3 listopada 1779 roku około pierwszej godziny rano urodził się Otton Walter Tepper – rodzicami chrzestnymi byli: hrabia Stackelberg i hrabina Potocka, hetmanowa koronna⁵² i wuj Piotr Tepper w zastępstwie za mojego kuzyna Waltera Fergus(s)ona⁵³ w Szkocji i madame Blanc. Chrzest odbył się 10 listopada 1779 w kościele reformowanym przez mistrza Musoniusa [Jana Salomona]⁵⁴. Imię nieznanie (koniec 1780 roku)”. Wypis z Biblii: „oczekiwano go około tej daty w 1780, ale nie został wpisany przez swego ojca”⁵⁵.

51 Informacja wg pamiętników Ludwika Wilhelma.

52 Por. przypis 47.

53 Walter Ferguson.

54 Tylko Otton został ochrzczony w Kościele reformowanym, wszystkie pozostałe dzieci w kościele parafialnym św. Jana Chrzciciela.

55 Walter Ferguson w liście z 21 I 1781 roku pisał: „Przykro mi, iż muszę czynić to za pośrednictwem listów, co przymusza Pana do odpisywania mi. Spodziewam się, że Pańska rodzina uległa powiększeniu, i oczekuję na informację w tym względzie: że matka i dziecko czują się dobrze z Boskim błogostawieństwem”, archiwum rodzinne, Francja, foto MHW.